

**AUTORSKÉ PRÁVA NA HRY SÚ VYHRADENÉ. ŽIADEN TEXT NESMIE BYŤ
POUŽITÝ NA ĎALŠIE ŠÍRENIE BEZ PREDCHÁDZAJÚCEHO PÍSMENNÉHO
SÚHLASU AUTORA.**

All right reserved.

*Vynechali sme niektoré strany a v prípade, že chcete s textom pracovať a ďalej ho šíriť,
ozvite sa nám, prosím mailom: tichoaspol@gmail.com. Ďakujeme za pochopenie.*

Miloš Janoušek

Duchovplná rozprávka

alebo

Nedotýkajte sa trollův...

OSOBY:

PAŤA, kustódka, prezlečená za kustódku

ALBERT, starší duch

RAFAEL, mladší duch

TROLL, jednoducho Troll. Nič lepšie sa o ňom nedá povedať

HUGO, bytosť vo forme kresla

Prvý obraz

Paťa vchádza do miestnosti. Zrejme sa nachádza v jednom zo salónov starého hradu a keďže je kustódkou, rutinne objasňuje turistom históriu a inventár hradu. V profesionálnej rutine si ani nevšimne, že je sama a žiadni turisti s ňou nie sú.

PAŤA: A teraz sa nachádzame v loveckom salóniku tretieho vojvodu z Zweisteina. Salón má nádherne zdobený strop, celý pomalovaný loveckými výjavmi. Vojvoda z Zweisteinu bol, ako ostatne celý zweisteinovský rod, vášnivý lovec a na freskách sú

zachované najdôležitejšie okamihy z jeho loveckého života. Tu vpravo je vojvodov súboj so škrtičom kráľovským, v strede je jeho boj so zmijou kráľovskou a tu naľavo zas boj s dážd'ovkou kráľovskou. Musím zdôrazniť, že dážd'ovky bývajú mimoriadne nebezpečné najmä na jar, keď chodia pešo na maliny. Vtedy sú hrozne zúrivé, lebo ich bolia nohy.

A ideme ďalej (*ukazuje na divákov*). Tu napríklad máme niekoľko nádherných exemplárov vypchatých zvierat - veľký mrož (*to ak má divák fúzy - inak môže hovoriť o medved'ovi*) a mrožie mláďatá. Aha, aké sú zlaté - ňu-ňu-ňu!!! Auuu - občas však hryzú, beštie. (*Odchádza od mrožov, fúkajúc si pohryzené prsty*).

A teraz sa dostaneme k otázke, ktorá vždy zaujímala návštevníkov hradu - kto sa ju dnes opýta? (*Chvíľu čaká, oči uprené do stropu*) No? Tak čo? Nikto? No, vy ste akási nesmelá skupina... Dobre teda - opýtam sa sama. Seba sama. Sama seba sama sa opýtam. Sa. (*Prejde do odporne učiteľského tónu*) Ako to u vás vyzerá s duchmi a strašidlami? Ako? No, dobre to u nás vyzerá s duchmi aj so strašidlami. Sú. Ale nebojte sa, naše strašidlá fungujú len v určité hodiny. Hodina duchov u nás začína o desiatej hodine večer a to znamená, že do desiatej hodiny je tu každý v bezpečí. Nič sa nemôže stať. A po desiatej už na hrade nemá žiaden človek čo robiť, však?

(*Zvon začína odbíjať hodiny. Paľa s povzneseným úsmevom na prstoch odpočítava údery, ale postupne jej začína úsmev na tvári tuhnúť, respektíve mení sa v hrôzu.*) Osem... Deväť...!!! DESAŤ!!!! Uáááá... Čo tu vlastne robím? (*Obzrie sa navôkol a zistí, že je sama*) A kde sú všetci? Návštevníci, kde ste? Turisti? Návštevníčkovia? Turistíčkenskovia? Už nikdy nebudem na vás prísna., nikdy-nikdy-nikdy. Aj do hladomorne vás zoberiem, aj mučidlá vám ukážem. Len ma tu nenechávajte samu! Samu s duchmi a strašidlami... (*Spieva*)

NIE SOM PLATENÁ, ABY SOM SA TU BÁLA

Nie som platená, aby som sa tu bála
(strašením by si ma nikto nezískal)
chcem rozprávať živote kráľa
a nie o duchovi, čo sa z neho stal

Kam sa pozriem, všade iba straší
z kútov na mňa stále skáču príšery
vidieť v diaľke svetlo pre mňa značí
že duchovia sa tu tlačia do dverí

PAŤA: Začínam mať z toho zimomriavky. A strach. A hrôzu. Musím ihneď odtiaľto preč.
Domov. *(Odchádza)*

Druhý obraz

Je prítomie až príšerie. V miestnosti sa zjavia duchovia Albert a Rafael. Zobúdzajú sa. Rituál.

RAFAEL: Tak a ideme na to.

ALBERT: Povedal som - nie. Neprichádza do úvahy.

RAFAEL: Ešte aspoň raz. Len jediný raz.

ALBERT: Nie.

RAFAEL: Len jeden jediný raz.

ALBERT: Nie.

RAFAEL: Len jeden jediný jediný raz.

ALBERT: Nie. Už ani raz. Rafael - jednoducho neželám, aby si pretekal s netopiermi.

RAFAEL: Ale prečo? Veď im to robí len dobre - trochu si zalietat', pretiahnuť si krídla, preskúšať radary...

ALBERT: Tak ty vravíš, že im to robí dobre? A kto ich potom má na krku, uštvaných a ulietaných, s boľavými hlavami a hrčami po nárazoch do stromov? Kto ich potom ošetruje a odlepuje zo stien? Preteky duchov a netopierov v hustom tmavom lese... Kľúčkovanie medzi stromami....Vraj Lesná Formula 1. Kto to kedy počul? To nemôže skončiť dobre! *(Z diaľky sa ozve zborový nárek netopierov. Albert podíde k oknu a pozerá. Potom sa ustarostene vráti späť)* Počuješ? Práve priniesli ďalšieho... Je uštvaný, s jazykom vyplazeným až po zem, na čele má dve hrče, zlomený pazúr a odretý nos. Koniec!! Žiadne preteky s netopiermi už nebudú a dost'! *(Rozhliadne sa po miestnosti, potom na Rafaela)* Dal si už Hugovi jest'?

RAFAEL: Eééé - ešte nie.

ALBERT: Koľkokrát som ti hovoril, že Hugo jest' musí? My, duchovia, jest' nemusíme, ale Hugo áno.

RAFAEL: A čo sa stane, ak Hugo zostane hladný?

ALBERT: To radšej ani nechci vedieť.

RAFAEL: *(pre seba)* Ale ja by som to aj tak rád vedel...*(Hodí sa na posteľ a maznavo povie)* Rozprávku... Povedz mi rozprávku pred spaním na dobrý deň.

ALBERT: Teraz? V noci? *(Vzdychne si)* No tak dobre. Akú?

RAFAEL: Strašidelnú. O človekoch.

ALBERT: O ľuďoch.

RAFAEL: Aj o tých môžeš. Ale hlavne o človekoch.

ALBERT: *(sa pohodlne usalaší a začne rozprávať)* Kde bolo tam bolo, za siedmymi mestami a šiestimi dedinami, piatimi mostami a štyrmi diaľnicami, tromi nadjazdmi, dvomi podjazdmi a jedným tunelom *(Rafael sa začína báť)* žil raz jeden - ČLOVEK!!!

RAFAEL: *(sa celý roztrasie a deku si pretiahne cez hlavu)* Ten je strašidelný.

ALBERT: Ten je horší ako troll!

RAFAEL: Čože – horší ako troll? Ja sa hrozne bojím. Zasa nebudem celý deň spať...

ALBERT: A ten človek žil v dome s celou svojou ľudskou rodinou, s malými ľuďmi, ktoré nazýval deťmi a svojou človečou ženou.

RAFAEL: Toľko ľudí pokope - to je príšerné... To je možné len v rozprávkach!

ALBERT: Vylez spod tej deky. Ešte som neprestal.

RAFAEL: *(bráni sa)* Ak si ešte neprestal, tak nevyleziem.

ALBERT: *(strhne z neho deku)* A ten človek chodieval kradnúť malých duchov. Takých, ktorí neposlúchali, celý deň boli hore a nedávali Hugovi jesť.

RAFAEL: Aha - to bola len rozprávka. A celé je to proti mne, však?

ALBERT: Prečo myslíš?

RAFAEL: Ľudia nemôžu kradnúť malých duchov, lebo neexistujú a ty ma chceš len prinútiť, aby som nakrmil Huga.

ALBERT: Mysli si, čo chceš, ale Hugovi dáš jesť! A hneď teraz. Pretože Hugo jesť musí - to len duchovia nemusia.

RAFAEL: *(odchádza a frfle, opičí sa po Albertovi)* Duchovia nemusia jesť. Duchovia nemusia jesť... Nemusia - ale môžu. Aspoň niektorí. *(Výhražne sa zadíva sa na Albertov chrbát)* Ak ma neprestane stále preháňať, pošlem na neho človeka.

Prichádza Paťa. V ruke má kus papiera, zrejme mapu, pokúša sa podľa nej orientovať.

PAŤA: Celé sa mi to tu vidí akési iné. Zmenené. Proste to tu teraz akosi nepoznávam. Išla som hore schodmi, potom dole schodmi, potom rovno a do prava cez nádvorie, kde mal byť východ, ale tam boli len schody. A tak som teda išla hore tými schodmi, potom zas dole schodmi, potom rovno a tentoraz doľava cez nádvorie, kde mal byť východ, ale tam zas boli - ďalšie schody!! A teda znovu som išla hore schodmi, potom ešte jednými schodmi dole a potom rovno a znovu doprava cez nádvorie, kde mal byť východ, ale viete čo tam bolo? - SCHODY!!! Uáááá!!!! Tuším mi už z tých schodov začína preschodovať. *(Uvidí Alberta a Rafaela a poteší sa)* Á, turisti. Alebo personál? To je jedno, hlavne, že ste tu. Neviete mi, prosím, poradiť, kde je tu východ?

RAFAEL: *(potichu k Albertovi)* A načo je jej východ?

ALBERT: *(rovnako potichu k Rafaelovi)* Neviem. Možno sa chce ukryť pred východom

slnka. Existujú všelijakí duchovia. (*Nahlas*) Nebojte sa. U nás ste v bezpečí. Sem slnko nezasvieti, ani keby... Ani keby...

RAFAEL: (*s napätím*) Ani keby..?

PAŤA: (*s hrôzou*) Ani keby..???

ALBERT: (*v rozpakoch*) Ani keby - ééé, neviem čo...

PAŤA: *upadne do depresie.*

RAFAEL: (*ticho, s uznaním*) Nevie, či pochopila, ale myslím, že si to povedal presne.

ALBERT: (*s nádejou*) A výstižne, že?

RAFAEL: Hej. Aj výstižne. Aspoň si myslím. (*Pozrie na zdrvenú Paťu*). Ale ak vyzerá takto, keď niečo pochopí, tak ako to s ňou zalomcuje, keď niečomu nerozumie?

PAŤA: (*vzchopí sa*) Dobre teda - poďme hľadať východ.

RAFAEL: Tak poďme. (*Začne snoriť po miestnosti, zdvíha koberec, pozerá na dno pohárov a šálok a vykrikuje*) Východ, kde si? Kde si sa mi schoval, východ? Východík, poď sem. Nože poď k Rafíkovi. Rafík ťa má rád...

Paťa vydesene pozoruje Rafaelove šaškovanie, Albert je v rozpakoch. Zrazu Rafael pribehne celý natešený

RAFAEL: Háďaj, čo som našiel?

ALBERT v očakávaní ďalších neprijemností len bezmocne vzopne ruky a oči obráti k nebu, naopak Paťa ožije

PAŤA: Východ? Našiel si cestu z hradu?

RAFAEL: To nie, ale objavil som nádherné schody. Celé mramorové, so žulovými stĺpkami a vedú smerom hore, potom rovno, potom idú dole a končia v mučiarni. Nádhera, však?

PAŤA: Som zúfalá...

RAFAEL: (*s porozumením*) Je to na tebe vidieť.

PAŤA: (*skanduje*) Ja chcem východ. Ja chcem ja chcem východ!

RAFAEL: (*s porozumením sa pripoji*) Ja chcem netopiera! Ja chcem keksy! Ja chcem... Čo to bolo? Aha – východ... Ja chcem... A čo je to ten východ?

PAŤA: Dvere. Okno. Škára. Proste hocičo, čím by som sa mohla prepchať a dostať sa preč z tohto strašidelného hradu.

RAFAEL: A na to potrebuješ dvere? Alebo okno?

PAŤA: A ako, podľa teba, sa mám dostať von?

RAFAEL: (*znepokojený, lebo mu čosi napadlo*) Ty počuj, Albert. Ona tuším nevie prechádzať cez stenu. Nie je akási - nedovinutá?

PAŤA: Samozrejme, že neviem! Ja chcem dvere! Ja chcem ísť preč!

ALBERT: Hm. Nechápeš, prečo sa tak veľmi chceš dostať von z hradu. Čo ti tu vlastne vadí?

PAŤA: Je noc a ... a vraj sú tu všade duchovia. Viete, čo sú to duchovia?

RAFAEL: *(uštipačne)* Porozprávaj nám o tom.

PAŤA: A tí duchovia tu v noci strašia.

RAFAEL: No dovoľ - ľudia tu strašia. Nemajú čo robiť a miesto spánku celé dni blúdia po chodbách. To je asi trest za hrozné skutky v ich minulom živote.

PAŤA: Človek by sa z toho zbláznil.

ALBERT: Človek možno, ale duchovia nie. My sme odolnejší.

PAŤA: Prosím?

ALBERT: My duchovia sme odolnejší.

PAŤA: Ako?

RAFAEL: *(vysvetľuje)* Oni duchovia sú odolnejší, povedal on. Teda vlastne - my duchovia, že sme odolnejší, povedal on.

PAŤA: Vy ste duchovia?

RAFAEL: *(k Albertovi)* Čo je taká vyplašená? Tvári sa, akoby videla človekov.

Paťa sa nedôverčivo približuje k Rafaelovi, chce sa ho dotknúť, ale ruka jej prejde skrzevá Rafaelove telo. Paťa príšerne zvýskne. Albertovi sa to celé akosi nevidí a začína tušiť zradu.

ALBERT: A ty si kto? Aký druh, aké skupenstvo, koľko máš storočí a prečo si hmotná, há?

PAŤA: Prepánajána, čo sú to za hlúpe otázky. Ešte nemám ani celé storočie, som hmotná, lebo rada jem a som normálny človek

RAFAEL *(vydesený skočí Albertovi do náručia)*: Človek!!! Ozajstný živý človek!!!!

ALBERT: Ajajajaj, ja som to tušil. Raz k tomu muselo dôjsť. Človek medzi duchmi - taká hanba.

RAFAEL: Ale veď ty si mi hovoril, že človekovia existujú len v rozprávkach.

ALBERT: Nechcel som ťa zbytočne vydesiť. Keby som ti povedal, že ľudia existujú naozaj, nespál by si celé dni.

RAFAEL: Takto tiež nebudem spať celé dni. Aspoň som to už mohol mať za sebou...

Všetci sú patrične vydesení, Paťa stojí na jednom konci, Albert s Rafaelom na druhom konci javiska. Ostražito sa pozorujú.

PAŤA *(pomaly prichádza k sebe a začína analyzovať situáciu)* Tak moment. Musím si to trochu v hlave urovnať. Ja som - človek.

ALBERT a RAFAEL *súhlasne*: Správne - človek. Fuj!

PAŤA: A vy ste - duchovia!

ALBERT (*hanblivo*) Niekto musí byť aj normálny...

PAŤA: Ja som bola doma, na hrade a ani neviem ako sa tu zrazu objavili duchovia.

ALBERT: Omyl. My sme tu, na tomto hrade, doma a zrazu si sa tu objavila ty. Fakty sedia, rozdielny je len uhoľ pohľadu.

RAFAEL (*sa teší, aký je Albert pregnantný. K divákovi*): Neuveriteľne výstižné, že?

PAŤA: Chcem odtiaľto odísť.

ALBERT: Chvályhodný úmysel. Budeme ti držať palce.

PAŤA: Chcem odísť, ale neviem ako...

ALBERT a RAFAEL: Aajajaj...

RAFAEL (*ticho k Albertovi*): To tu bude trčať večne?

ALBERT: Večne nie. Ľudia majú kratšiu životnosť ako duchovia. Ale vydrží tu ešte takých - no, počítam 40 - 50 rokov.

RAFAEL: To je náš koniec.

ALBERT: Tak začiatok to určite nie je....

PAŤA (*sa zmieri s novou situáciou. Rozhodne sa, hodí sa do kresla*): Dobre teda. Ak tu mám už vydržať až do smrti, aspoň sa o mňa postarajte. Som hladná.

RAFAEL (*ožije*): Hovorí sa o jedle? Dobrý nápad! (*Odbehne a vráti sa s veľkou hlavou*) Som pripravený...

PAŤA: A to je zas čo?

RAFAEL: To je moja hlava na jedenie. Dve hlavy, dvoje ústa, viac jedla. Logické, nie? (*Na hlave sa otvorí veľké ústa*) Ham!

ALBERT: Rafael, už som ti to opakoval stokrát - duchovia nejedia.

RAFAEL: Niektorí nie, ale niektorí áno. A ja patríam medzi duchov, ktorí jedia a jedia radi. (*Znovu párkrát zacvaká ústami*)

PAŤA: Tak čo bude s tým jedlom? Necháte ma umrieť hladom, alebo čo?

ALBERT (*pre seba*): Tiež dobrý nápad. (*Potom ale potrasie hlavou a prinesie Paťu tanierik. Postaví ho na stôl pred Paťu*)

PAŤA (*podozrievavo*): A to je čo?

ALBERT: Sušienka.

PAŤA: Ale nejaká stará.

ALBERT: Vôbec nie. Zo šestnásteho storočia.

PAŤA (*chvíľu študuje pamätihodnosť, potom ju chyťí do prstov a nesie k ústam. Vo chvíli, keď sa so sušienkou približuje k perám, po oboch stranách jej hlavy sa na opierke "kresla" otvorí dvojica veľkých úst. Paťa sa vydesí*) Čo - čo j-j-j-je zas toto?

ALBERT: To je Hugo. (*K Rafaelovi*) Nehovoril som ti, aby si mu dal jesť? Vieš predsa, že Hugo jesť musí - to len duchovia nemusia.

PAŤA: A kto je ten - Hugo?

ALBERT: Podľa starých povestí je to ochranca hradu a náš patrón. Ak sa budeme o neho dobre starať, Hugo sa zas bude starať o nás.

PAŤA: Staráte sa o neho dobre?

ALBERT: Určite. (*S láskou pohladká kreslo*) Za posledné tisícročie nám celkom pekne pribral.

RAFAEL: To je fakt. Ja si ho pamätám, keď bol ešte takáto vychudnutá stolička... (*Spieva*)

PIESEŇ O PRIBERANÍ DUCHOV

RAFAEL: Roky stále riešim jeden veľký problém -
či taký duch môže priberať?
Keď si niečo malého len zobne
Čo takého sa mu môže stať

Duch je iba vzdušný prízrak, žiadna hmota
Len tak zľahka nočným hradom povieva
Nikdy sa do záclon nezamotá
aj keď má trochu chuť do jedla

ALBERT: Lenže!

Niektorí duchovia sú proste žraví
stále niečo pchajú do seba
Strašenie celkom pustia z hlavy
A robia to, čo netreba
Celú noc sliedia po komore
Ťahajú jedlo zo skrinky
A v hrade počuť stále iba:

RAFAEL:...ananás, párky, sardinkýýý!!!

ALBERT: Videl som duchov ako sudy...

RAFAEL: (...možno im iba chutilo...)

ALBERT: nestrašia, už len priberajú
netušiac, koľko odbilo.
Duch sa duchom sa potom valí

Až sa pod nimi prehýba svet...
A viete na čo sa ma opýtali?

9 STRANA VYŇATÁ

s prachovkou po miestnosti, po chvíli sa začne obzerat', čo ešte pred ňou zostalo uchránené.)

Stoličky, Hugo samozrejme tiež ... Obrazy... Sochy... Aha, na túto som skoro zabudla
(*podíde k soche trolla v rohu scény*) No, samozrejme, keď je tu tak zastrčená. Chúd'a,
ani ju nevidno. Trochu ju prisuniem k oknu...

*Sotva to Paťa urobí, zahrmlí, zablýska sa, proste udeje sa nejaké efektné oné a Troll ožije.
Pretiahne si končatiny, pretože evidentne už nejaké to storočie strnulo a tuho stál na
podstavci, potom sa pozrie na vydesenú Paťu:*

TROLL: Výborne. Takže sa to podarilo...

PAĎA: Č-č-čo s-s-sa po-podarilo?

TROLL: Že som tu... A že už ma nikto nezastaví...

PAĎA: Kto ste?

TROLL: Som Troll. Kráľ Troll. Ale môžeš ma nazývať aj Vaša Výsosť.

PAĎA: Bojím sa vás...

TROLL: Dobre. Tak mi môžeš hovoriť Vaša Desivosť. Čím viac sa ma budeš báť, tým
lepšie budeme spolu vychádzať.

PAĎA: Kde ste sa tu vzali?

TROLL: To nie je dôležité. Hlavne, že tu už zostanem...

PAĎA: Ako to - zostanem?

TROLL: Jednoducho -zostanem tu navždy. Je to celkom pekný hrad, takže sa nám tu bude
páčiť.

PAĎA: Komu - nám?

TROLL: No predsa nám, trollom.

PAĎA: Ale ja tu okrem vás žiadnych nevidím.

TROLL: To máš pravdu - zatiaľ tu žiadni trollovia nie sú. Ale budú. A bude ich veľa...
Hrozne veľa...

*Albert a Rafael vojdú do miestnosti. Sú celí špinaví, pretože boj a práca s metlami bola
veľmi namáhavá.*

ALBERT: Toto nie je práca pre duchov - to je pre otrokov. (*Uvidí Trolla a zháči sa*) Máš
návštevu?

PAĎA: No vlastne - vy máte návštevu.

TROLL: Omyl - od tejto chvíle ste tu na návšteve vy. Ja som tu doma.

RAFAEL: *(šepká Pati)* Kto je to?

PAŤA: To je pán - Troll.

ALBERT a RAFAEL: *(zdesene)* Troll!!??

PAŤA: *(šepká)* Vy sa poznáte?

ALBERT: *(tiež nenápadne)* Nie, ale jedna stará povest' hovorí, že najväčšími nepriateľmi duchov sú trollovia. Kamkoľvek prídu, ovládnu duchov alebo ich vyženú preč.

TROLL: *(zrejme všetko počul)* Správne. *(Zasníva sa)* Hm - trollovia vyženú duchov. To nie je zlý nápad. Budem o tom uvažovať. Ale asi až neskôr. Zatiaľ mi postačí, ak mi budete slúžiť.

Duchovia sa pospiatky pokúšajú vycúvať z miestnosti

TROLL: Naspäť!!! *(Vymrští ruku, ktorá preletí celé javisko a udrie do jedného z duchov)*
Kam ste sa vybrali, miláčikovia? Mne neujdete - mám dosť dlhé ruky. Hovoril som predsa, že mi budete slúžiť.

RAFAEL: Ako - slúžiť?

TROLL: Celkom jednoducho. Budete ma na slovo poslúchať, robiť, čo vám prikážem a keď ma nahneváte, budete strážiť na hradbách za bieleho dňa.

RAFAEL: Čože? Za bieleho dňa?

ALBERT: To je nemožné. Biely deň predsa duchov ničí. Slnko ich spáli na popol a vietor rozfúka po krajine.

TROLL: To budem len rád. Ale to hádam až neskôr. Zatiaľ na začiatok mi celkom postačí, ak mi prejavíte dostatočnú úctu. Budeme trénovať, dobre? *(Spieva)*

TROLLOVA PIESEŇ

Tak som sa už teda opäť vrátil
aj keď som vám možno nechýbal
Mysleli ste, že som sa už stratil
a ja som tu zatiaľ ticho stál

skamenelý, meravý a tuchý
stáročia ma všetko bolelo
trpel som len ja, a nikto druhý
až zlo vo mne celkom dozrelo

Vedel som, že až sa čosi stane
a ja zase znovu ožijem
zlosť, tá vyvrie zo mňa ako z vane
a že si to niekto vypije

My trollovia - my sme totiž veční
a je nás všade bezpočet
pre vás sme už aj dnes nebezpeční -
raz však celkom ovládneme svet!

Počas pesničky takmer pantomimická vsuvka. Duchovia a Paťa stoja postavení v rade, popred nich zo zákulisia prichádza Troll s kráľovskou korunou na hlave, duchovia a Paťa mu neochotne mávajú na pozdrav. Troll je nespokojný, ukáže, že všetko sa opakuje znova. Opäť prichádza, tentoraz na kolobežke. Preváža sa pred našimi priateľmi a vystavuje na obdiv svoj desivý majestát. A znovu nevraživo mávne, že to nie je ono a stratí sa zo scény. Pri ďalšom vstupe už prichádza na kolieskovom vozíku, dlhé ruky má pripevnené na kolesách. Preváža sa okolo duchov, výhražne cvaká zubami, až nakoniec celkom zmizne. Tma.

Tretí obraz

Scéna je úplne zmenená. Síce zariadenie zostalo presne také, ako v predchádzajúcom obraze, ale všetko je akési sivé, bezútešné. Paťa a duchovia sedia v hlbokoj depresii. Ak sa zhovárajú, tak len pošepky, pretože Veľký Troll všetko počuje.

PAĎA: Toto už nie je ten hrad, ako kedysi. Celkom sa to tu zmenilo.

ALBERT: Ja si už ani nepamätám, ako to tu vyzeralo predtým.

RAFAEL (*polohlasom*): Bolo predtým vôbec nejaké predtým?

Všetci sa zľaknú a napomínajú sa: Pst!!! Pst!!

PAĎA: Už dlho som nevidela žiadneho netopiera.

RAFAEL: Všetky sú preč. Troll im zakázal lietať, visieť dolu hlavou a naopak ich nútil, aby pochodovali v štvorstupe a spievali hlbokým hlasom.

PAĎA: (*otrasie sa*) Príšerná predstava.

RAFAEL: Aj pre nich... Preto zmizli.

ALBERT: Aj myši už odišli. Keď im povedal, aby si každá kúpila svoju pascu, do ktorej ich bude chytať, rozhodli sa hľadať normálnejší hrad. Bez myší to už nikdy nebude ono.

RAFAEL: Ani bez netopierov.

PAŤA: Ani bez duchov...

Všetci zhrozene na seba pozrú, pretože im došlo, čo Paťa práve povedala

ALBERT: *(po chvíli)* To je pravda. Náš čas sa už tiež končí. Troll nás zahubí alebo vyženie a zahubí nás slnko...

RAFAEL: To si môžeme vybrať?

ALBERT: Ak máš z čoho...

RAFAEL *(premýšľa. Potom rezignovane)* Nemám... Ani jedna možnosť sa mi nepáči...

ALBERT *(k Pati)*: Aspoň ty sa zachráň. Uteč preč, lebo tu ťa už nič dobrého nečaká.

PAŤA: *(neopatrne skríkne)* Ved' by som aj chcela zmiznúť, ale ako?

TROLLOV HLAS: Takže ty by si chcela odísť, maličká? A to sa ma ani neopýtaš, či súhlasím? No, no, no, nevymýšľaj, lebo ujo Troll sa rozhnevá a potom bude zlý...

ALBERT *(ticho)*: Viem tu o jednej chodbe.

RAFAEL: Tajnej chodbe?

ALBERT: Samozrejme, že tajnej. Nikto o nej nevie.

RAFAEL: Ani ty?

ALBERT: Ani ja. Vlastne - vedel som o nej, ale už som na ňu zabudol. Až teraz som si spomenul.

PAŤA: *(zvýšeným hlasom)* Kam vedie?

TROLLOV HLAS: Čo kam vedie? Čo to tam zase vymýšľate? Tuším si na vás musím posvietiť!

ALBERT: *(opäť konšpiratívne)* Vedie von z hradu. K rieke. Preplávaš ju a za ňou už Trollova moc končí.

PAŤA: Teda budem môcť ísť domov? Tak poďme - na čo čakáme. Kde je tá tajná chodba?

ALBERT: Ééééé - počkať *(Premýšľa)* Tuším je tu, za zrkadlom.

Odsúvajú knižnicu, až sa objaví vchod s tabuľkou TAJNÁ CHODBA.

RAFAEL *(číta tabuľku)* Tajná chodba - vítame vás. Pri prechádzaní sa orientujte podľa značiek a nedotýkajte sa vystavených Trollov.

PAŤA *(ktorá sa práve chystala vkročiť do chodby sa vydesí)* To je tam naozaj napísané?

RAFAEL: Nie, ale chcel som ťa trochu rozveseliť. Vyzeráš hrozne smutne.

ALBERT: Nestrácajme čas - poďme!

Albert zapáli sviečku a všetci vklznu do chodby

Štvrtý obraz

Paťa, Albert a Rafael sú v podzemí, pozerajú po stenách. Je tma, takže ani nevidia, kde sú.

PAŤA: Takú hustú tmu som ešte nevidela

RAFAEL: Snažili sme sa pripraviť pre teba to najlepšie.

PAŤA: A vieme vôbec kde sme?

RAFAEL: Myslíš celkove alebo chceš detaily?

PAŤA: Celkove.

RAFAEL: V podzemí.

PAŤA: Aha - a detailnejšie?

RAFAEL: Tu, na tomto mieste. Už si spokojnejšia?

PAŤA: Radšej sa nebudem pýtať a ty nebudeš odpovedať, dobre?

RAFAEL: *(veselo)* Ako myslíš... Ale začalo sa mi to páčiť...

ALBERT: Buďte ticho, Troll má uši všade.

Všetci sa vydesene obzerajú a načúvajú.

PAŤA: Nič.

ALBERT: Aké nič?

PAŤA: No - proste nič... Ani hlások. Všimli ste si, že odkedy sme v podzemí, Troll sa ešte nezval?

RAFAEL: Možno nie je doma.

ALBERT: Nerozprávaj hlúposti. Samozrejme, že Troll je doma. To len my už nemáme domov.

PAŤA: Možno nás nepočuje.

ALBERT: Buď rada.

PAŤA: Vyskúšam to. Pán Troll!

ALBERT a RAFAEL *sa na ňu vrhnú a snažia sa ju utíšiť*: Prestaň! Buď ticho!!

PAŤA: Počkajte. To sú vážne veci.. Veličenstvo! Vaša výsosť! U-ú!. Vaša desivosť!!!
Ozvite sa!

Všetci strnú. Ticho by sa dalo krájať nožom.

PAŤA: Vidíte?

RAFAEL: V takejto tme nevidím nič.

PAŤA: Totiž - počujete?

ALBERT: Nič nepočujem.

RAFAEL: *(bedáka)* Ohluchol. Albert ohluchol!! Albertko - budem ti písať, dobre?

Albert sa síce po Rafaelovi oženie, ale Paťa je veľmi spokojná

PAĽA: To je práve ono. Funguje to!

ALBERT: Čo funguje?

PAĽA: (*tancuje*) Práve, že to nefunguje! A to funguje!!

Práve, že to nefunguje! A to funguje!!

ALBERT: Nielen, že zablúdila, ale ešte sa aj scvokla. Ešte to nám chýbalo...

PAĽA: Nechápete? Nefunguje to... Troll nič nepočuje.

RAFAEL: Takže spolu s Albertom sú tu už dvaja hluchý. Kto ohluchne ďalší?

PAĽA: (*už je nervózna, lebo je nepochopená. Nepochopení ľudia obvykle bývajú veľmi nervózni*) Naozaj nechápete? Troll nás tu, v podzemí, nepočuje. To znamená, že sa môžeme rozprávať nahlas a bez obáv, že sa Troll všetko dozvie.

RAFAEL: A o čom sa budeme rozprávať? Ja rozpoviem, čo by som chcel dostať na Vianoce. V prvom rade by to bola prekážková dráha s netopiermi a biele myši s takýmito dlhými chvostami...

ALBERT: (*dá mu pohlavok*) Teraz nešaškuj! Radšej sa lepšie poobzerajme.

Rozsvietia faklu a svetlo zaleje celú scénu. Zistia, že nie sú v dlhej chodbe, ako sa nazdávali, ale v akejsi miestnosti, plnej starých kníh, kufrov a iných harabúrd.

RAFAEL: Páni! Tu som ešte nebol a to už som strašil ozaj všade.

Priblíži sa k jednej z kníh a tá sa začne sama od seba otvárať. Rafael vydesene uskočí a kniha sa zavrie. Znovu sa trochu priblíži a kniha sa opäť začne otvárať. Toto sa niekoľkokrát zopakuje, kým nepochopí, že kniha sa roztvára akonáhle k nej niekto pristúpi. Nájde odvahu, podíde bližšie a kniha sa roztvorí dokorán. Ostatní zatiaľ prezerajú okolie.

RAFAEL: To je ale nádherná kniha!

Paťa s Albertom si ho nevšímajú, pretože si myslia, že Rafael opäť len tak šaškuj

RAFAEL: A tie krásne obrázky... Hrad... Duchovia... TROLL!!!

Až teraz Paťa s Albertom stuhnú. Desivé slovo TROLL v nich vyvolá taký des, že sa ani neodvážia pohnúť.

ALBERT (*po chvíli*): Ja s-s-som t-t-to ve-ve-vedel...K-k-k-de?

RAFAEL: Tu!!!

ALBERT (*nervózne ometá v hlbokom predklone*): Samozrejme, vaša výsosť- totiž, vaša trolovnosť... Len sme sa tak chceli poobzerať, čo je tu nového - vlastne starého... A teraz vieme, že všetko staré je po novom. Vlastne - nové je po starom... Čo to pletiem..? Vlastne - nič nie ako bolo...

RAFAEL: Albert! Albertko! Neboj sa...Ten troll je len v knihe.

ALBERT (*sa v rozpakoch narovná a oprášuje*): Samozrejme, že je len v knihe. Veď ja sa

trolla nebojím.. Teda - keď je, samozrejme, v knihe...

Paťa už je medzitým pri knihe a študuje ju.

PAŤA: To je nejaká rozprávka? Alebo encyklopédia? Hrad, duchovia, troll... Už viem - to je vaša história. Legenda.

ALBERT: Ako to - naša.... To ako že je o mne a o Rafaelovi...?

RAFAEL: Alebo o mne a o Albertovi?

PAŤA: *(číta)* Kedysi veľmi - veľmi - veľmi - veľmi dávno bol hrad a v ňom bývali duchovia.

RAFAEL: *(Albertovi)* Začína to dobre - je to o duchoch.

PAŤA: Všetkým duchom i krajine navôkol vládol najstarší duch Hugolín, vznešene nazývaný Hugo.

ALBERT s RAFAELOM *(zbožne)*: Hugo...! Píše sa tam aj o Hugovi. Je to neuveriteľne presná kniha...

PAŤA: Všetko sa skončilo jedného pochmúrneho dňa, keď s príchodom chladného severáku prišiel na hrad vládca zo severu, kráľ Troll. Jeho príchodom sa skončil na hrade mier a pokoj. Troll chcel najprv Huga a ostatných duchov zotročiť, keď sa mu však Hugo hrdinsky postavil na odpor, zaklial ho a ostatní ušli. *(Na tomto mieste len malá scénická poznámka - ako Paťa číta v roztvorenej knihe, môže si na stránke ukazovať prstom a keď dôjde na koniec, list sa sám od seba obráti o stranu ďalej. Aj keď je to mimo mojej scenáristickej kompetencie, dovoľujem si navrhnúť tento nápad režisérovi, lebo ho považujem za efektný a v "aháčku" ešte také čosi nebolo. Ďakujem za porozumenie...)* Troll nahnevaný skríkol: "Tento hrad sa odteraz stal mojim hradom a na mojom hrade bude vládnuť môj národ - trollovia. Prídu zo severu a všetko zničia. Ešte sa naposledy pozrite na bývalý svet duchov, pretože o chvíľu tu bude už len svet trollov." Rozbehol sa k oknu, aby privolal svoj trollí národ, keď však vkročil na Kamenáč, ktorého moc dovedy nepoznal, prekvapením zavyl a na mieste skamenel.

Všetci zostanú v nemom úžase stáť. Potom sa trochu preberú

PAŤA: Páni... To sú veci...

RAFAEL: To je nervák, čo? Tak som sa bál, akoby si rozprávala - o ľuďoch.

ALBERT: Prestaň! Trollovia sú horší. *(Hanblivo a zároveň ospravedlňujúco sa usmeje na Paťu)*

PAŤA: Tu sa píše, že všetci duchovia z hradu ušli. Ale ako to, že ste tu vy?

RAFAEL: Počuješ ju? Ešte nám to bude vyčítať. Ľuďa jedna človečia!

ALBERT: *(hanblivo)* My sme sa tu vyskytli oveľa neskôr. Náhodou sme išli okolo, zapáčil sa nám pustý hrad...

RAFAEL: Neklam. Povedz jej pravdu - je už dosť veľká.

ALBERT: (*vzdorovito*) Nie. To nepoviem.

RAFAEL: Len povedz!

ALBERT (*vzdychne si*): Tak dobre. My sme – zablúdili sme. (*Strašne sa hanbí*)

PAŤA: Čože ste?

ALBERT: No stratili sme sa! (*Zúfalo*) Rafael začal naháňať netopierov, ja som naháňal Rafaela až sme sa stratili. Blúdili sme a už bol skoro deň, keď sme dorazili na tento hrad. Bol voľný a tak... A je to vonku. Taká hanba.

17 STRANA VYŇATÁ

RAFAEL: Čo len...?

ALBERT: Ja len, že ako ho tam, na toho Kamenáča dostaneme?

PAŤA: To už pre vás bude hračka. A dajte mi vedieť, ako sa to podarilo... (*Odchádza. Duchovia smutne pozerajú za ňou*) Tak moment. Naozaj ste si mysleli, že vás v tom nechám? Žiadne také - ten Troll mi ostatne riadne pije krv. (*Ešte si spomenie na ďalší detail*) Okrem toho -na tomto hrade vždy bola socha Trolla - ja, ako sprievodkyňa to musím vedieť najlepšie. Bola tu a zas tu aj bude. Veď - čo potom ukážem návštevníkom? Poriadok musí byť! Páni - ideme!

Paťa odhodlane vyrazí, Albert krútiac hlavou ide za ňou. Rafael sa ešte trochu zdrží, rozhliadne sa naokolo, či ho nikto nevidí a niekoľkokrát precvičí knihu v otváraní a zatváraní. Potom sa, celý natešený, rozbehne za ostatnými.

Piaty obraz

Miestnosť z prvého obrazu. Troll práve pripevňuje na Huga veľkú reťaz

TROLL: Síce si už neškodný, ale pre istotu... Aby som mohol lepšie spať. A ty tiež, che-che-che (*zasmeje sa neuveriteľne odporným smiechom, lebo je už taký. Obzerá sa okolo seba*) Nepáči sa mi to tu. Veľa farieb a príliš útulne. Nič pre skutočného trolla. Ale nevádi - to sa rýchlo zmení. Teraz už máme na všetko dost času., však, drahý Hugo? (*Ešte raz vyskúša pevnosť pút*) Ale - kde sú tí dvaja s tou ľudskou bytosťou?

Paťa a duchovia vchádzajú

TROLL: Tak kde ste boli? Dúfam, že ste nechceli ujsť. To by sa mi veľmi nepáčilo - ešte som sa nepobavil. Raz vás možno vyženiem - čo možno, určite! Ale pôjdete, až keď budem chcieť ja.

PAŤA: Myslím si, že už to prehánate.

TROLL: Ja že niečo prehánam? Omyl. Teraz som ešte veľmi skromný. Ale aj to sa raz skončí a všetko bude patriť mne. Všetko. Hrad, duchovia, krajina, slnko, hviezdy, celý svet. A budem chcieť ešte viac!

PAŤA: Tak tomuto my, ľudia, vravíme nenažranosť.

TROLL: Nenažranosť? Správne. To je presné slovo! A chceš vidieť zúbky, ktorým to všetko zomeliem? Tu sú! (*Vycerí zuby*)

RAFAEL: Ja sa bojím.

TROLL: A chceš vidieť pazúry. Aj tie ti ukážem!

Troll sa blíži k Paťi s vycerenými zubami a vytasenými pazúrami na rukách. Paťa pred ním ustupuje, ale už pomaly nemá kam.

Ozve sa hlas HUGA: Tak už dost!

TROLL: Kto to bol? (*Obráti sa na Alberta a na Rafaela*) Vy ste sa opovážili prehovoriť bez dovoľenia? Zničím vás!

HUGO: Už dost, vravím! Skončil si. (*Na kresle-Hugovi sa rozsvietia oči a otvoria veľké ústa. Tentoraz sú s vycerenými zubami, rovnako ako aj sedačka - tá sa odklopí a tiež má zuby.*)

TROLL: Čo to má znamenať? To je vzburá?

Všade okolo neho sa začínajú otvárať ústa s vycerenými zubami - tváre na obrazoch, stoličky, sochy - proste celý interiér začína Trollovi hroziť.

TROLL: Zničím vás - všetkých vás zničím!

V tej chvíli padne z Huga reťaz a Hugo sa zlovestne dáva do pohybu. Blíži sa k Trollovi, ten cúva, až sa dostane do rohu, na Kamenáča. Zahrmí, zablýska sa, Troll zavyje a skamenie. Všetko zrazu stíchnie a upokojí sa. Hugovi zhasnú oči a opäť sa zmení na staré pokojné antikvárne kreslo.

PAŤA: Čo to bolo?

ALBERT: Troll opäť skamenel.

Všetci traja podídu ku skameneline a mlčky ju študujú. Paťa sa chce sochy dotknúť, ale v poslednej chvíli si to rozmyslí.

PAŤA: Podarilo sa. Takže všetko sa dobre skončilo! To je zázračný hrad!!!

ALBERT: Áno, keby nebolo Huga!... Vidiš - hovoril som ti, že Hugo je ochranca hradu a náš patrón. A že ak sa budeme o neho dobre starať, Hugo sa postará o nás.

RAFAEL: Hugo! Sľubujem, že odteraz sa budem o teba vzorne starať

PAŤA: Aha - vonku začína svať.

ALBERT: No, dnes sme dlho boli hore. Treba ísť spať.

RAFAEL: Hovoril si, že niekedy môžem ísť do postele neskôr.

ALBERT: Len výnimočne.

RAFAEL: Ved' dnes je dosť výnimočná príležitosť, nie?

ALBERT: Ale hej. Ale teraz už naozaj treba ísť spať. Zajtra v noci zas budeš unavený a pritom treba znovu doniesť (*vypočítava na prstoch*) netopierov a myši a hlodavce do hladomorne a sovy a krkavce navešať na stromy... (*Idú spať - zaspávajúc sa ešte dohadujú*) Vidíš - hovoril som ti, že Hugo je ochranca hradu a náš patrón. A že ak sa budeme o neho dobre starať, Hugo sa postará o nás.

RAFAEL: Ty si už toho nahovoril. Vravil si aj to, že duchovia nepotrebujú jesť. Ále potrebujú - niektorí dokonca veľmi.

ALBERT: Niektorí duchovia sa jednoducho nevydarili a sú nenažraní. A nevymýšľaj, lebo ti nedovolím hrať sa s netopiermi...

Už počuť len ich chrápanie

PAŤA: (*zostane sama. Poobzerá sa okolo seba a vzdychne si*) Skutočne zázračný hrad! Teda - to bola ale noc. Takže poďme zase medzi ľuďmi. Paťka - do práce! (*Začne opäť kustódovať*) Nachádzame sa v loveckom salóniku tretieho vojvodu z Zweisteina. Salón má nádherne zdobený strop, celý pomalovaný loveckými výjavmi... (*Stíši hlas*) Ale to vás asi veľmi nezaujímá. Radšej by ste asi chceli vedieť, ako sme na tom s duchmi. Či na hrade vôbec nejakí existujú. Ale áno – sú to starý duch Albert a mladý duch Rafael. A potom ochranca hradu Hugo a ešte jeden nepríjemný Troll, (*ukáže na Trolla*) ale nedotýkať sa, prosím, ani náhodou... (*Spieva*)

NA TOMTO SVETE JE KOPA VOĽNÝCH HRADOV

Na tomto svete je kopa voľných hradov
všetky však nie sú na mape
žili v nich králi bez brady, no aj s bradou
ved' takých iste poznáte...

A schody viedli kamsi do hladomorne
a strácali sa do šera...
Poďme však ďalej - pokojne, ba až vzorne –
doma nás čaká teplá večera.

Je dobré veriť občas aj na príšery
a vidieť hoci bubáka
Zistiť si prečo tak škrípe zámka dverí
a kto tu stále huláka

Hrady sú v noci vždy trochu tajuplné
rytieri jazdia na koni

Teba však nikdy – nikdy už nerozhádže...

ALBER a RAFAEL: ...keď sa duch z rámu takto vykloní...

K o n i e c

© *Miloš Janoušek*